І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. в Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 48. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СУБОТА, 13-го БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1965 No. 48. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

П'ятниця, 12-го березня 1965

В АМЕРИЦІ

ПОМЕР СВЯЩЕНИК ДЖЕЙМС ДЖ. РІБ, ЯКОГО ПОБИЛИ БІЛІ НАПАСНИКИ В СЕЛМІ, залишивши дружину і 4 дітей. Смерть цього 38-річного священика, який поїхав із Бостону з іншими білими священиками підтримувати негрів в їх змаганнях до здобуття виборчих прав, викликала глибоке враження в цілій країні., Президент Джансон переслав дружині Ріба співчуття від себе і своєї дружини. Те саме зробив і віце - президент Гомфрі. Губернатор Аляски Еґан повідомив пресу, що вислав до губернатора Алабами депешу, в якій написав, що губернатор Воллес є більше відповідальний за вбивство Ріба, як ті 4 білі напасники, що їх заарештували за побиття білих священиків. Негри від вівтірка, 9-го березня молилися за здоров'я о. Ріба. Коли 200 демонстрантів довідалися про його смерть, впали на вколішки на вулиці і під час дощу молилися за душу небіжчика.

ДЕПАРТАМЕНТ СПРАВЕДЛИВОСТИ СКАРЖИТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНУ стейтових і міських урядовців в Селм,і Алабама п д час недопущення до демонстрації в неділю 7-го березня. Чорні й білі демонстранти хотіли маршувати із Селми до Монтґомері в справі виборчої реєстрації, нле губернатор Джордж Воллес наказав поліції силою не допустити до походу. Головний прокуратор Ніколас де Каценбах заявив, що і стейтові і міські поліцисти в Селмі послуговувалися незаконними засобами, недопускаючи до демонстрації, і тому Департамент Справедливости має їх за це заскаржити. Представники головного прокуратора в Селмі збирають матеріяли, щоб можна було обвинуватити всіх винних.

В БІЛОМУ ДОМІ ГРУПА МОЛОДІ СИДЯЧИМ СТРАЙКОМ 7 ГОДИН ПРОТЕСТУВАЛА проти того, що діється в Селмі в Алабамі. Три дні і три ночі пікетували інші демонстранти на хіднику на північ Білого Дому з цієї самої причини. Сидячі демонстранти спокійно сиділи 7 годин у Східньому голі, але вечером надійшли поліцисти Білого Дому і лагідно, але рішуче, змусили демонстрантів залишити Білий Дім. 10 дівчат і 2-ох хлопців є оскаржені в тому, що незаконно увійшли до Білого Дому. Два інші хлопці добровільно вийшли з Білого Дому, поки надійшла поліція.

КОНҐРЕСМЕН ВІЛБУР МІЛЛС ПІДТРИМУЄ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО МЕДИЧНУ ОПІКУ в рамках соціяльного забезпечення з додатком на оплату лікарів. Конґресмен Міллс є головою Палатної Комісії Способів і Засобів і минулого року він був проти урядом підтримуваного законопроєкту про тимчасову опіку. Цього року він змінив своє становище і заповів, що Палата схвалить поширений урядовий законопроєкт, який передбачає, що кожна особа понад 65 років життя зможе ще забезпечитися приватно за доплатою $3 місячно на те, щоб мати гроші на гонорар лікарям під час недуги.

ДАҐЛЕС ДІЛЛОН ДОМАГАЄТЬСЯ, ЩОБ АМЕРИКАНСЬКІ БАНКИ ЗМЕНШИЛИ ПОЗИЧКИ ЗАКОРДОННИМ КРАЇНАМ, бо тільки тим способом можна буде зменшити дефіцит в платничому балянсі із закордоном та припинити відплив долярів і золота із ЗДА. Секретар скарбу промовляв в Сенатській Банковій Підкомісії і казав, що не можна збільшити відсотків від позичок до такої висоти, яка є в чужих промислових країнах, бо тоді сповільниться економічний ріст в ЗДА. Американські банкіри мусять менше видавати позичок чужим державам, якщо бажають, щоб доляри не втікали за кордон. Минулого року Америка позичила за кордон — $2 300 000 000.

У СВІТІ

У ПЕРЕГОВОРАХ ПРО ВИЗНАННЯ ІЗРАЇЛЮ ЗАХІДНЬОЮ НІМЕЧЧИНОЮ і нав'язання між ними дипломатичних взаємин Ізраїль буцім-то зажадав ґарантування його кордонів Західньою Німеччиною. Ця остання рішуче відмовилась. Щодо кордонів Ізраїлю, постійно загрожених ворожою поставою арабських сусідів, то існує так звана тридержавна деклярація — ЗДА, Британії і Франції — про збереження територіяльного „статусу кво" на Середньому Сході.

СОВЄТСЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ АНДРЕЙ ГРОМИКО відкинув протест Комуністичного Китаю проти буцім-то брутального поведення совєтської поліції з азійськими студентами-демонстрантами перед американською амбасадою в минулому тижні. Комуно-китайські студенти були головними ініціяторами тієї демонстрації і йшли впереді демонстрантів. Припускають, що, може, китайський уряд відкличе всіх своїх студентів з СССР: їх є там тепер не більше 200-300 душ.

СОВЄТСЬКИЙ АМБАСАДОР В ПАРИЖІ СЄРҐЕЙ ВІНОҐРАДОВ ЗАЯВИВ, що Совєтський Союз приєднюється до становища французького президента де Голля, що розв'язкою проблеми Німеччини повинна зайнятися „ціла Европа", а не тільки чотири великодержави. Віноґрадов виголосив велику промову на терені Товариства французької дипломатичної преси. Він відкликаний з Франції: на його місце призначений вже Валеріян Зорін.

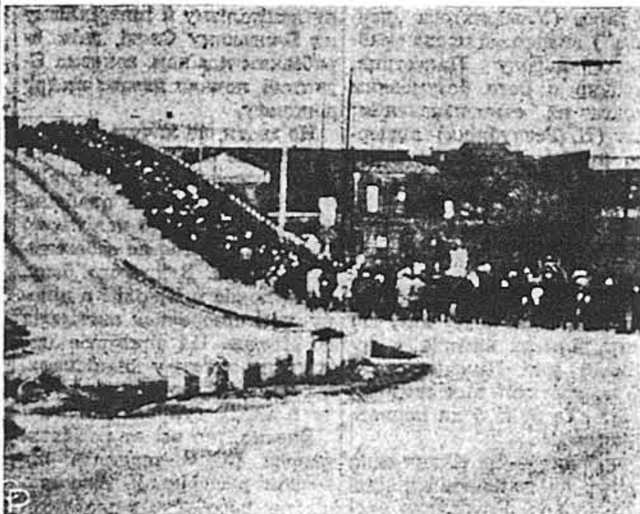
В ЮГОСЛАВІЇ АРЕШТУВАЛИ МОЛОДОГО ПРОФЕСОРА літератури, Міхаіла Міхайлова, автора двох статтей, оголошених в журналі „Дєло" п. н. „Московське літо 1964". В тих статтях Міхайлов гостро таврував поліційну систему в СССР, зокрема страхіття совєтських кацетів. Міхайлов перебув був місяць в Совєтському Союзі на базі виміни державних стипендіятів. Він заявив, що він не може говорити брехні про СССР тільки тому, щоб бути ввічливим до совєтських господарів. Совєтська амбасада протестувала проти його статтей.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАР ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ У ТАНТ ЗАЯВИВ, що він, не зважаючи на відмовну відповідь від ЗДА щодо мирової конференції про В'єтнам — не припинить своїх заходів, щоб таки довести до закінчення тамошньої війни. У Тант звернув увагу на те речення в американській відповіді, де говориться про потребу „дальших відкритих ліній контакту".

ІНДОНЕЗІЙСЬКІ ТЕРОРИСТИ ПІДКИНУЛИ БОМБУ в будинку одного банку в Сінґапурі, внаслідку чого згинули дві китайські службовички банку і 33 особи були поранені. Сінґапур є складовою частиною Маляйзії, проти якої Індонезія веде кампанію, як ніби проти „форпосту британського імперіялізму".

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ ВІДМОВИТЬСЯ, мабуть, від дальшої участи в конференції роззброєння. ЗДА звернулися через свого делеґата на тій Женевській конференції, Вільяма Фостера, вже тому місяць до совєтського делеґата Сємьона Царапкіна, пропонуючи йому, щоб відновити ту конференцію 1 квітня ц. р. До цього часу нема відповіді. Припускають, що Москва, йдучи назустріч Пейпінґові, заявить, що з „імперіялістами" не говоритиме про роззброєння. Женевська конференція й так була перемелюванням порожнього в порожнє.

ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД ЗАПОВІДАЄ СУДОВУ АКЦІЮ В СПРАВІ ПОДІЙ В АЛАБАМІ

Учасники започаткованого у Селмі під проводом негритянського священика Мартина Лютера Кінґа походу на столицю стейту Алабама — Монтґомері, вертаються назад до Селми, після того, як стейтова поліція зупинила цю демонстрацію.

Вашинґтон. — Головний прокуратор ЗДА Ніколас де Каценбах заповів 11-го березня, що Департамент Справедливости виступить проти стейтових і міських урядовців в Селмі в Алабамі, які насильно не допустили до демонстрації в неділю 7-го березня в обороні виборчих прав негритянського населення. Того ж дня почався був похід негрів і білих із Селми до столиці стейту Монтґомері, щоб там домагатися справедливої реєстрації негритянських виборців. Губернатор Алабами Дж. Воллес наказав стейтовій поліції не допустити то походу, і поліція за допомогою слізного газу та кийків припинила похід, при чому поранено понад 80 демонстрантів, з яких кільканадцять треба було затримати в шпиталі для дальшого лікування. Де Каценбах сказав, що від неділі урядові правники й аґенти Федерального Бюра Інвестиґацій збирають матеріяли про незаконну поведінку поліції. Головний прокуратор сказав, що немає найменшого сумніву в тому, що місцева поліція діяла незаконно. Департамент Справедливости діє на основі закону з 1870-го року, який забороняє поліції діяти так, щоб позбавляти конституційних прав американських громадян. Закон передбачає кару тюрми і грошову кару в сумі $1 000 для тих урядовців, які надуживають своєї влади. Каценбах заявив, що будуть оскаржені вищі урядовці, поліцисти та шерифи. Уряд не внесе скарги проти губернатора Воллеса, який видав поліції наказ припинити похід, але який не був присутній на місці дії. На думку Каценбаха демонстранти мали право маршувати до Монтґомері. Головний прокуратор говорив про події в Селмі на окремій пресовій конференції в бюрі Департаменту Справедливости.

с-

Цієї неділі відбудеться в Ню Йорку великий Шевченківський Культурний Фестиваль

Ню Йорк. — Уже в найближчу неділю, 14-го березня ц. р. о год. 2-ій пополудні велика Українська Громада метрополії Ню Йорку відзначить березневі роковини Тараса Шевченка Шевченківським Культурним Фестивалем, що відбудеться в приміщенні Музичної Академії в Брукліні. У програмі цього фестивалю — як багато разів інформовано — виступить Хор „Думка" і Об'єднані Танцюристи Ню Йорку із своїми солістами та велика симфонічна оркестра. Управа Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій Ню Йорку повідомляє — у відповідь на численні запити — що цей фестиваль, який відбувається під патронатом Українського Конґресового Комітету, буде саме Шевченківським Святом, яке щорічно влаштовується в роковини Кобзаря України в березні та що інше свято з цієї нагоди не плянується.

Союзові Відділи Округи Дітройту відбули Річні Збори

Дітройт — в неділю, 7-го березня ц. р., відбулися тут у Союзовому Домі звичайні річні збори Окружного Комітету Відділів УНСоюзу та відділових урядників і делеґатів, що належать до цієї Округи. Збори відкрив та привітав присутніх голова, д-р Д. Квітковський, а провадила ними обрана Президія в складі пп. проф. Сточанського, П. Мудрого й А. Триша.

На Зборах було 28 відділових урядників і делеґатів, що репрезентували Відділи: 20, 75, 94, 146, 174, 183, 292, 341 та 506. Не було репрезентації від Відділів: 71 та 235 з Россфорд, Огайо, 165 та 167 з Толідо, Огайо, 302 з Джексон, Миш., 303 з Флінт, Миш., 309 з Саґінав, Миш. та 504 з Лімінґтон, Онтаріо.

За минулорічну діяльність Окружного Комітету склав обширний звіт його голова, д-р Д. Квітковський, доповнюючи його відчитанням листа, головного секретаря, д-ра Я. Падоха . Після цього по порядку звітували: секретар А. Триш, касир М. Ярема, орг. референт В. Дідик та культосвітній і пресовий реф. Сточанський. Від Контрольної Комісії звітував голова Я. Базюк. На його внесення уділено управі одноголосно абсолюторію.

По вичерпній дискусії предсідник Зборів проголосив вибір Окружної Управи. На голову обрано Ярослава Базюка, а на його заступників П. Мудрого з Віндзору та секретаря Пластового Відділу, д-ра А. Слюсарчука. На секретарів, в українській та англійській мовах, обрано А. Триша, що був ним у минулих роках, і Володимира Борискевича. На касира переобрано М. Ярему, а на організаційних референтів Володимира Дідика, проф. Сточанського й Василя Папіжа. Контрольну Комісію очолив д-р Д. Квітковський, а на членів обрано Д. Кошельовського й П. Залугу.

Після вибору проводу, обл. організатор Володимир Гірняк, передав привіт від членів Головної Екзекутиви та з'ясував причини не надто добрих успіхів у минулорічній діяльності деяких відділів Округи, висловлюючи рівночасно поради, яких заходів потрібно вжити в цьому біжучому році, щоб направити недомагання минулого року та виконати солідно завдання всіх Відділів у передконвенційному році. Він запропонував розподіл квоти нових членів на поодинокі Відділи. Одноголосно схвалено посилити в цьому році організаційну працю і поставити цю Округу з осідком у Дітройті на належне їй місце в рядах УНСоюзу. Рішено підготовити й зорганізувати в цьому році Секретарсько-Організаторські Курси при активній допомозі Головної Канцелярії УНСоюзу. До завідування Стипендійним фондом, що був придбаний у минулому році Окружним Комітетом, залишено минулорічний склад Комітету: д-р Д. Квітковський, проф. Сточанський та Володимир Борискевич. Для популяризування УНСоюзу вирішено підготовити заходами усіх 18 Відділів Округи Союзовий День із відповідною програмою.

ЗДА ВИШЛЮТЬ БІЛЬШЕ ВІЙСЬКА ДО ПІВДЕННОГО В'ЄТНАМУ

Вашинґтон. — За вістками американської преси — Уряд вишле в короткому часі більше наземного війська до Південного В'єтнаму. Однак урядові чинники заперечили, наче б бралося під увагу вислати додаткових 10.000 вояків морської піхоти, — вислане буде, мабуть, менше число. Поруч із скріпленням американської військової сили у Південному В'єтнамі мають прийти дальші налети бомбовиків проти Північного В'єтнаму. Американські коментатори пояснюють ці заходи Уряду недостатнім враженням, що його зробили дотеперішні американські бомбові налети на Північний В'єтнам: він не припинив своєї активної підтримки для віденно-в'єтнамських партизанів і ці останні ні трохи не послабили своїх аґресивних дій. Тому ЗДА буцім-то хочуть переконати комуністів, що американські заяви про рішення боротися проти комуністичної аґресії у В'єтнамі не є пустим згуком. Згідно з такою настановою Уряду — секретар оборони Роберт МекНамара заявив на конґресовій Комісії для закордонних справ, що річ не йде про Південний В'єтнам, а про комуністичну аґресію взагалі та що коли б тепер Америка відтягнулась з Південного В'єтнаму, то негайно прийшли б на чергу Ляос і Сіям, як предмети дальшого комуністичного загарбницького апетиту. МекНамара промовляв у користь звернення Президента, щоб в загальній сумі 3,380.000.000 долярів, передбаченій на допомогу закордонові, схвалити 1.170.000.000 дол. на військову допомогу: саме в тій сумі вміщаються військові видатки на В'єтнам. Разом з секретарем оборони виступав на названій Комісії голова об'єднаних шефів штабу, генерал Ерл Вілер. Американську політику у відношенні до В'єтнаму підтримав також колишній амбасадор у Москві і Беоґраді Джордж Кеннан. Він заявив, що було б грубою помилкою думати, що списана на папері умова на найближчій мировій конференції про В'єтнам — як її пропонують Франція, Індія і генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант — розв'яже проблему В'єтнаму та взагалі азійського Півдня. Американські бомбовики продовжують бомбардування комуністичних позицій і скупчень однаково у Південному В'єтнамі, як в Ляосі, вздовж так званого шляху постачання Го Чі Мінга. Два дні тому комуністи збили перший американський бомбовик типу Б.57. Пільот і його помічник вискочили з легкопадами, але їх ще не віднайдено.

УКРАЇНСЬКІ ДНІ В РИМІ

III.

ПРОСЛАВЛЕННЯ УКРАЇНИ

(А. Д.). — Оцінку значення і вартости „Українських Днів" в Римі для Української Католицької Церкви та для українських Церков взагалі треба залишити кваліфікованим знавцям.

Нашу увагу під час цих подій — крім урочистостей самих по собі — привертав „цивільний" бік справи, привертала проблема України на цьому великому й авторитетному міжнародному форумі Вселенської Церкви.

У першій із цієї серії статтей вже була коротка характеристика тла, на якому подія відбувалася. Пригляньмося коротко ще самій події.

Новонайменовані кардинали походять і репрезентують багато країн трьох континентів: Европи, Африки й Америки. Між цими країнами на урочистостях інсталяції нових кардиналів були активно заступлені: З'єдинені Держави Америки, Канада, Англія, Ірляндія, Швайцарія (дістала першого в своїй історії кардинала), Бельгія, Німеччина, Франція, Італія, Еспанія, Південна Африка, Арабська Республіка, Альжир, Танґаньіка, Антіохія, Цейльон, Горішня Вольта і три країни з-поза залізної заслони — Чехо-Словаччина, Юґославія й Україна, при чому — як уже згадувано — Україні приділено першу увагу. Очевидно, що на урочистостях були заступлені й ті країни, що не мали між новонайменованими кардиналами своїх репрезентантів. Це й творило міжнародний форум першої ваги.

А далі: Україна не була тут фікцією, її не репрезентували якісь манекени, як репрезентують її в Об'єднаних Націях.

Це була справжня Україна, поневолена, але нескорена.

Кардинал Йосиф Сліпий був тут не тільки її відпоручником, але й живим та найбільш вимовним усісобленням.

Ця репрезентована й уособлювана Кардиналом Йосифом Сліпим Україна була тут не якоюсь там причіпкою до „старшого брата", вона не була тут якоюсь-там-рядною.

Ні, вона була рівною між рівними, вивищеною до найвищої гідности і почести, з авреолею безприкладного мученитва і героїзму. Там не треба було ставати навшпиньки, щоб Україну побачили, не треба було входити задніми дверми, щоб туди дістатись, не треба було вдаватися до всіляких трюків, щоб на Україну звернули увагу. Навпаки, там Україну шукали, приходили до неї, її подивляли.

Там також не було України „совєтської", „російської" чи „польської". Там була українська Україна, та могутня і велична духова Україна, якої ані в кайдани не закувати, ані не розстріляти. Очевидно, що тлом і змістом урочистостей була Католицька Церква, але в усій процедурі, в усіх актах там була ця наша Християнська Україна, і не може бути сумніву, що до прославлення України на тому міжнародному форумі Вселенської Церкви причинились і Українська Православна Церква, причинились терпіння, муки й героїзм її Владик, священиків і вірних. Не могло не звернути уваги, що коли Папа Павло УІ під час авдієнції з українською делеґацією говорив про кардинала Йосифа Сліпого, то згадав про його „непохитність у визнаванні Христової віри", і ці слова, не змінюючи жадної букви, можна віднести також до Митрополита Липківського, до всіх незчисленних мучеників-героїв Украінської Православної Церкви, до всього українського народу „непохитного у визнаванні Христової віри".

Між багатьома ватиканськими державно- міжнародними актами і врочистостями тих днів, які прославляли Україну, хочеться ще пригадати найбільшу урочистість — пон-

(Закінчення на стор. 3-ій)

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

ПРОФ. В. ЯНІВ УЗЯВ УЧАСТЬ В ЗАСІДАННІ ПРОВОДУ УНІЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ПРЕСИ

Париж. — Згідно з повідомленням інформаційної служби УХР, в суботу й неділю, 6-7 лютого ц. р. відбулося в Штуттґарті у Німеччині, чергове засідання Проводу Міжнародної Унії Католицької Преси. Участь в ньому прийняли Президент ред. Р. Манціні, гол. редактор „Ль'Осерваторе Романо", Ген. Секр. о. Е. Ґабель (Француз), спеціяльні Представники Амери- Журналістів та понад 20 членів проводу з 7 різних країн.

З українців у засіданні брав участь проф. д-р В. Янів, який є членом Ради вже вдруге, від 1957 року. Засідання було присвячене Світовому Конґресові Катол. Преси, що має відбутися в травні, в Ню Йорку (рівнобіжно з конґресом Американського Об'єднання Катол. Журналістів). На внесення проф. Янева Головна Рада рішила, щоб одна св. Літургія була відслужена в українським обряді, а саме на закінчення, у папським павільйоні на Світовій Виставі (22 травня).

ВІДЗНАЧЕННЯ ПРОФ. ЯР. РУДНИЦЬКОГО

З нагоди Шевченківської Сесії УВАН дня 7 березня ц. р. відбулася окрема церемонія вручення почесного диплому міста Вінніпеґу Президентові УВАН проф. Яр. Рудницькому, що її довершив у заступстві посадника міста Степана Дзюби радний Слав Ребчук, виголошуючи при цьому відповідне слово та пояснюючи приявним, чому саме це призназня міська Рада зирішила дати проф. Рудницькому з нагоди Шевченківських роковин, мовляв, він успішно здійснює Шевченківські заповіти, а зокрема гасло „чужому научатись і свого не цуратись". Радний Ребчук виголосив своє слово двома мовами українською та англійською.

40-РІЧЧЯ СЦЕНІЧНОЇ ПРАЦІ БОГДАНА ПАЗДРІЯ

Філядельфія. — У зв'язку із сорокріччям сценічної праці відомого українського актора і режисера Богдана Паздрія, що сповняється в березні ц. р., у Філядельфії постав комітет для відзначення цієї дати, в склад якого увійшли представники різних мистецьких і громадських організацій. Працює комітет під патронатом Відділу УККА. Ювілей Б. Паздрія буде вшанований репрезентаційною виставою оперети „Наталка Полтавка", в якій ролю Виборного виконуватиме сам Ювілят.

Відбудеться вистава 10 квітня в залі Бенджемін Френклін Гай-Скул при Брод стріт о год. 6:30 веч.

ВБИВНИК Л. РЕБЕТА І С. БАНДЕРИ ПРОСИВ ПРО ПОМИЛУВАННЯ

Мюнхен. — Як повідомляє німецький інформаційний бюлетень „Демократіш-Консерватіве Корреспонденц" з 3 березня ц. р., президент Федеральної Німецької Республіки Гайнріх Любке відкинув прохання Богдана Сташинського, каґебівського аґента і вбивника д-ра Лева Ребета і Степана Бандери, засудженого на вісім років тюрми, про помилування. Вніс таке прохання в імені Б. Сташинського його адвокат Зайдель з Карльсрує.

Повідомляючи про це, названий бюлетень подає ширшу інформацію про історію здійснених Сташинським убивств і про те, що колишній шеф КҐБ і сьогоднішній заступник прем'єра СССР Александер Шелепін нагородив Б. Сташинського за ці вбивства високим совєтським орденом.

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

І В КРИМУ НИЩАТЬ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ

Із статті кореспондентів „Рабочої Газети" та „Літературної України", надрукованої 23 лютого, довідуємося, що в Симферополі на книжковій базі (вумиці Кірова 38) мають знищити, тобто віддати для переробки на паперові фабрики, понад тридцять тисяч українських книжок. Причина: втратили „покупний вигляд".

Серед цих книжок 12.573 — твори Михайла Коцюбинського та 10.383 — твори Івана Франка.

„ХАЙ ЖИВЕ МАРҐАРИНА!"

У нарисі про м. Біличі Київської области кореспондент „Рабочої Газети" з 28 лютого ц. р. під заголовком „Починається день" пише: „І сніданок, і обід, і вечеря — марґарина, марґарина, марґарина ... Хай живе марґарина!! Слава картопляним січеникам!" ...

СТРИБАЮЧІ ДОЛІВКИ

У Харкові, — пише 28 лютого ц. р. кореспондент „Рабочої Газети", — під боком будівельної управи головна колона нового багатоповерхового будинку зрушилася з осі на десять міліметрів. У кімнатах такі підлоги, що, коли по них ідеш, вони підстрибують.

ПІЯНІНО РОЗСИПАЛОСЯ

Довго ми збиралися купити піяніно, — пише М. Козловський 23 лютого ц. р. в „Ізвєстіях", щоб донька — вчила музику. — І ось, нарешті, купили. Всі сусіди зійшлися, щоб подивитися. Відкрили скриню і остовпіли: нижня частина піяніна залишилася в скрині , а з верхньої розсипалися всі молоточки. А зовнішній вигляд піяніна подібний до стола, густо пофарбованого чорною фарбою.

КРЕМ „КОСМИЧЕСКИЙ"

Львівська парфумерна фабрика ,як новинку в цьому році, готує крем під назвою „Космический". Цю новину фабрика завдячує „творчій думці" парфумерки на прізвище А. Картошкіна. („Рабочая Газета" 28 лютого ц. р.).

НА БАЗАРІ — БРУД ТА СПЕКУЛЯНТИ

Токар фабрики ім. Кірова М. Наріжний пише в „Рабочій Газеті" 27 лютого ц. р.: „На базарі у Макіївці (Донеччина) — цілковите безладдя: поганий санітарний вигляд, повно бруду, а спекулянтів — ще більше".

„КРИМСЬКА ТРОЯНДА" НА СВІТОВОМУ РИНКУ

'Етерові олії з маркою „Кримська троянда", — пише кореспондент РАТАУ, — вживані як парфуми, користуються великою славою на світовому ринку, особливо у Франції та Швайцарії.

А в Україні? ...

КІСТЯК МАМУТА НА ДОНЕЧЧИНІ

Кореспондент „Рабочої Газети" 25 лютого ц. р. повідомляє з міста Донецького, що будівельники в Ікряній балці поблизу села Антонівки, Мар'їнського району, знайшли кістяк мамута.

Це — перша така знахідка на Донеччині.

НЕ ФАРБИ, А БРУД

Які фарби виробляє Жданівська на Донеччині фарбарня? — запитує 28 лютого ц. року „Рабочая Газета".

І тут же відповідає: „синька — бруд, помаранчева — брак, червона — ще гірша!"

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Вага гуманістичних наук

Зголошений цього тижня Президентом законопроєкт про державну допомогу гуманістичним студіям і мистецькій творчості заторкує велетенську, на жаль, недоцінювану нині в Америці проблему ваги гуманістичних наук і духової творчости. Про брак належного зрозуміння цієї ділянки людського знання і виявів творчого духа в різних галузях мистецтва вказує, зрештою, і сам законопроєкт: він ламає сумну своєрідну традицію, згідно з якою ділянкою людського духа повинна цікавитися тільки приватна добродійність, приватна ініціятивність. А коли приймається згори, що різні ділянки мистецтва — театр, музика, мистецький фільм, малярство і скульптура — це „дефіцитові підприємства", то — за загальним поглядом — той дефіцит можна вирівняти двояким способом: або пожертвами філянтропів, які „люблять" дані ділянки мистецтва, або резиґнацією із суто мистецьких критеріїв та пристосування музики, кіна, навіть літератури до смаку широкої публіки.

Таке легковаження гуманістичних наук і мистецтва знаходить жалюгідний вияв також у підході наших батьків та молоді до високошкільних студій. З поступом технології, з розвитком промислу та комунікації, з такими головокружними винаходами, як міжконтинентальні й міжплянетні ракети, молодь у своїй переважаючій більшості кидається студіювати технічні науки. Це, мовляв, практичніше, це відкриває ширші можливості доброго заробітку. Гуманістичні науки опинились в неласці.

Але при цьому забувається, що коли б не було творчого духа, то не було б і винаходів у ділянці технології. Було б скарловатіння всієї людської психіки, і людина зійшла б до рівня бездушного споживача хліба. Однобічне наставлення на так звані „практичні фахи" сприяє закоханню в матеріяльному добробуті, яке в дальших наслідках є головним джерелом духової прострації, що в свою чергу створює атмосферу, пригожу для розвитку злочинности. В англомовному „Українському Тижневику", який появляється водночас, вміщене широке інтерв'ю з нашим славетним земляком, президентом Корпорації Сателітської Комунікації, д-ром Йосифом Хариком. І ось цей видатний технолог заявив з притиском: „. . . Є імперативною річчю, щоб у виховуванні нашої молоді ми клали в нинішніх часах однаковий натиск на суспільні й гуманістичні науки, як на природничі й прикладні . . ."

10 мільйонів для такої велетенської країни, як Америка, та ще й лише половина тієї суми на найближчий рік, це дуже мало для сприяння гуманістиці і мистецтву. Але це бодай перша спроба проламати лід.

Пригадка в березні

Місяць березень, у якому щорічно відзначаємо роковини Тараса Шевченка, має у нас ще одну добру традицію, нерозривно зв'язану з Кобзарем: він є також „місяцем книжки". Але, як роковини Шевченка більшість наших громад традиційно відзначають, то велика частина наших громадян про цю другу не менш важливу традицію, традицію книжки, переважно забуває. В кожному разі такий переконливий доказ дають наші книгарні, закуп і замовлення книжок у яких у цьому місяці нічим не різниться від стану в попередніх місяцях.

Книжкова справа в нас взагалі виглядає дуже мізерно, щоб не казати трагічно. Читацький ринок на українську книжку для нікого не є заохочуючий, ані для письменника, ані для видавця. Тиражі наших книжок майже ніколи не переходять двох тисяч та й вони в поважній частині припадають порохом на книгарських полицях. Одинока книжка, що має масове поширення, це щорічні календарі УНСоюзу-„Свободи", бо їх друкується і висилається двадцятитисячним тиражем, але — на превеликий жаль — мінімальну заплату за цю книжку пересилає тільки частина тих, яким її переслано, і якби не щедрість та жертвенність тієї частини на пресовий фонд, то за кілька років не було б не тільки цих календарів, але й дитячого журналу „Веселка", поважний дефіцит якої саме й покривається бодай частинно з тих пожертв, що їх одержується разом із заплатою за календар.

Тим часом, ніщо інше — ані телевізія, ані кіно чи радіо не дадуть, бо не можуть дати людині того, що дає їй книжка. Це знає кожна людина, що вміє читати, але так мало з нас робить з цього практичний висновок. Очевидно, що кожний має якусь вимівку і якесь оправдання: довгі години праці, втома, інші обов'язки, але все це не є жадним виправданням. Хто думав би шукати виправдання на те, щоб не спати, не їсти чи не дихати, а книжка належить до тієї самої категорії життєвої необхідности для кожної культурної людини.

Було б добре, щоб цю істину кожний з нас пригадав собі й усвідомив бодай впродовж березня, місяця книжки.

УЛАС САМЧУК

КАЗКА ПРО МИР

Коли дорослі люди оповідають свої дітям казку про чарівного принца або заморське царство — оповідають її не тільки дітям, а й собі, бо діти — їх продовження, казка про принца — фантазія, фантазія — початок ідеї, ідея — початок руху, а рух — початок буття.

Але ніякий рух неможливий без контрруху, тобто опору. Третій закон Нютона про ці справи каже, що кожна кількість руху викликає таку ж кількість опору. Інакше кажучи, нічого в житті не існує без контракції, і на цьому побудована двополюсовість природи. Добро і зло, плюс і мінус, а в тому мир і війна.

А чи можливо ці антагонізми поділити? Наприклад, вогонь і воду? Чи не значило б це, що протягом секунди життя плянети зупинилося б? Поділені назовні, ці елементи ведуть між собою безконечне, циклічне змагання, яке породжує пару, дощ, вологу, а в тому життя.

Засадничо, питання війни і миру підпорядковане цим самим законам. Бо чи можливий мир на землі? Як самоціль, як статика, як ідеал? А чи можливий мир у небі, у космосі, в природі? Нарешті у наших душах і нашій крові? А коли так — чому міняємо воли на авто, авто на літак, літак на джет, джет на ракету? Чому відкриваємо Америку, летимо на Місяць? Або чому творимо релігії, ідеології, революції? Чи це є мир? Чи не є це також війна? І що це таке — війна?

Очевидно, що поняття війни не вимагає пояснення. Засадничо це найвища форма боротьби, яка вимагає великих жертв майна і крови. Але ось статистика підказує, що транспорт ЗДА вимагає мільярдів долярів майна і сотні тисяч людських жертв щорічно. Та сама статистика може сказати, що релігії, ідеології, революції спричиняли не менше жертв майна і крови, ніж найбільша війна. Один такий ідеологічний голод в Україні наших тридцятих років коштував їй більше жертв, ніж обидві світові війни, взяті разом.

Тоді чому ми проти війни, а не проти авт, ідеологій, революцій, лету на Місяць? Коли знаємо, що це так само небезпечне, як і війна, що коштує воно людині стільки ж жертв, як і війна?

Це було темою дискусії, влаштованої Центром для Студій Демократичних Інституцій в Ню Йорку, під проводом його президента Роберта Гачінса, яка відбулася минулого місяця. Запрошено 2 000 делеґатів з двадцятьох країн, — видатних представників політики, культури, літератури, мистецтва, теології всього вільного, невтрального і комуністичного світу. Підставою дискусії була енцикліка папи Павла VI з минулого року, „Пацем ін Терріс".

Американці Джордж Кеннан, Гюберт Гомфрі, британці лорд Керадон, Арнольд Тойнбі, німець Карло Шмідт, бельгієць Павль-Генрі Спаак, японець Кензо Такаянаґі, комуніст Євген Жуков, протестантський теолог Павль Телліх, письменник Євген Бардік і багато інших забирали по черзі слово, і всі погоджувались, що війна — зло, що людство мусить від нього звільнитися, подавалося багато рецептів, як цього осягнути . . . Передусім відома рецепта роззброєння, утворення міжнародного суду для цих справ, заборона еґоїстичного націоналізму, обмеження національної суверенности. Комуністи, розуміється, також проти війни, але не тієї, яку ведуть вони, а лише тієї, що проти них, а в загальному всі вдовольнялися дискусією в тому самому тоні і в тому самому сенсі . . . За винятком хіба письменника Євгена Бардіка, який висловив сумнів, чи людина взагалі створіння миролюбне і раціональне, а тим самим, чи можливий мир, як самоціль і як універсальний ідеал взагалі.

А чи й справді можливий мир на землі? Чи можливо відділити його від його контрагента війни? Чи не була війна першим відрухом першого створіння на плянеті в його обороні за існування? Чи існує мир у світі фавни і фльори, чи сама концепція космосу є мир? І коли так дивитися на речі, то поняття миру звузиться до дуже несуттєвого розміру. Треба погодитися, що коли вовк поїдає козу, коза капусту, а людина вовка, козу і капусту, то це дуже умовне свідчення про мир на землі і що війна в такому випадку це лише засіб у боротьбі за існування. І тоді залишиться хіба невеличка група фахових пацифістів, які оповідатимуть людям стару казку про свого чарівного принца — Мир.

Бо змусити людину „жити в мирі", принципово, нікому не пощастило. Ні Зевс, ні Будда, ні Христос не відхилили появи Александра Македонського, Наполеона чи Гітлера. З певною залізною послідовністю, від початку світу, війна чергувалася з миром — від каменюки, стріли і меча до наших нуклеарних проетилів.

Але в наш час війна набрала виразу не війни, як змагу за бути, а розмірів катаклізму. Це вже переверщує страхи пацифістів, це вже загроза існуванню сучасної цивілізації. Можуть заникнути її центри Европи й Америки, може наступити нове Середньовіччя, як після розвалу Риму, можуть пересунутися центри цивілізації, як після занепаду Сирії, Вавилону, Єгипту, імперії Інків. Жовта Азія і чорна Африка може залити плянету по руїнах Берліну, Парижу, Лондону, Ню Йорку, Шикаґо, Сан Франсіско . . .

Ця моторошна візія примушує людину шукати миру, обмеження війни, винаходу її контролі, замкнення її у певні норми закону. І засадничо це можливе, бо війна також певна форма і техніка, яка постійно міняється. Був же час, коли за образу чести однієї людини зривались війни. Сьогодні про це лише читаємо в історичних романах. Війни не можна знищити, але можна піймати і замкнути у норми її дику силу, як це зроблено з блискавкою і громом. І змусити її слухняно тягати по наших вулицях трамваї.

МОСКВА І ЖИДІВСТВО

Мюнхен. — Сатрап Москви в совєтській зоні Німеччини Ульбрихт вернувся із своєї подорожі до Єгипту, де його приймали з церемоніялом, стосованим при візитах голов держав. Ульбрихт виконував у Єгипті завдання, які йому поставила Москва: ослабити впливи Німецької Федеративної Республіки в арабському світі. Бо вже кому іншому, а не Ульбриктові годилося б підписувати звідомлення, видане в Єгипті на закінчення його візити в країні над Нілом:

„Німецька Демократична Республіка (Ульбрихтова „держава") визнає всі права арабського народу Палестини, включно з його безумовним правом на самовизначення; вона (НДРеспубліка) піддержує арабську позицію щодо ріки Йордану".

Ульбрихт обстоює права арабів, але відмовляє — згідно з волею Москви — права німецькому народові на самовизначення. Коли Хрущова запитали свого часу, чому він проти вільних виборів у совєтській зоні Німеччини, то цей московський диктатор відповів: „То було б на користь фашизмові! . . ."

Ульбрихт — це тільки одна з фігур на політичній шахівниці Москви. Ульбрихта вислано до Єгипту в момент, коли поширилася відомість про постачання Німецькою Федеративною Республікою зброї для Ізраїлю. Отже Москві вигідно було заграти комедію, мовляв, є дві Німеччини: одна має столицю в Бонні і прихильна до Ізраїля; друга, із столицею в Східньому Берліні, прихильна до арабів і ворожа до Ізраїлю.

Арабська пропаґанда закидає урядові Західньої Німеччини, що він заплатив мільярди марок Ізраїлеві за пограбоване нацистами майно жидів, що були німецькими громадянами. Держава Ульбрихта нічого не заплатила жидівським жертвам нацизму, але одночасно обвинувачує уряд Західньої Німеччини в тому, що він, мовляв, складається з „нацистів".

Все це — тільки малий фраґмент політичного бою, що його веде Москва на Близькому Сході. Коли 1947 р. була створена держава Ізраїль, то Москва перша визнала цю державу. Сталін сподівався, що громадяни Ізраїлю, серед яких було багато репресованих Гітлером, стануть передовим ударним загоном комунізму в Азії.

Але він помилився: в Ізраїлі не створено „диктатури пролетаріяту", навпаки, там утвердився демократичний парляментарний лад. Тому в Москві змінили політику: Ізраїль проголошено за підпору капіталізму й імперіялізму на Близькому Сході, зате арабським країнам, зокрема Єгиптові, почали давати щедру допомогу.

Не знати, чи хочуть володарі Кремлю своїм постачанням зброї Єгиптові викликати війну між Ізраїлем та арабами. Фактом є, що цією політикою Москва притягає до себе симпатії арабів. З другого боку, серед жидів в Ізраїлі і в цілому світі створилася антипатія до Москви. Ця антипатія має причину також у „національній політиці" совєтського уряду в СССР супроти жидів.

Знаємо, що всі не-російські народи СССР терплять під тиском русифікації. Але жидівство перебуває в особливому положенні. Коли іншим народам ще дозволяється вести комуністичну пропаґанду в пресі їхніми рідними мовами, то жидам навіть у цьому „праві" відмовлено. Від 1948 до 1961 р. не було в СССР ні одного ґасопису видаваного мовою ідиш. Від 1961 р. виходить в Москві двомісячник на ідиш, „Совєтиш Гаймланд". Від 1948 до 1959 рр. не видано в СССР нїодної книжки на ідиш. Гебрейська мова, яка є державною мовою в Ізраїлі, зовсім заборонена в СССР, як „реакційна". Жидівську релігію представляється в комуністичній пресі, як ворожу людському родові . . . Одночасно керована з Москви пропаґанда твердить, що в СССР ідеально розв'язано національне питання, і що там нема антисемітизму.

П. А.

ПАМ'ЯТІ В. СИМОНЕНКА

На лісу порубі, на обгорілих пнях,
По нападах розбійних і пожежах,
Пробили паростки живі обмерлий прах,
Ростуть в новій красі, в новій одежі.
Ростуть у зелені — нестримній, молодій,
Нібн струмками б'ють з землі до сонця,
На крові і сльозах, на цвинтарі надій —
Наслідники життя і оборонці.
Ще повзає й сичить в корчах і дуплах гад,
Шугають ще тічки вовків кущами,
Та паростки ростуть — і дуб, і виноград,
Із лоз і пролісків ліси постануть.
А там, де впали у боях садів полки,
Із зерен сходять вишні і черешні,
Медвяних груш і яблунь щепляться гілки,
Щоб зацвісти у близькі дні прийдешні.
Вони вже йдуть ті дні ясні, вже їх несе
На плечах юне плем'я України,
У гніву полум'ї, у музиці сердець,
В сіянні гордости і гідности людини.
Ще плечі молоді і ще в проваллях шлях,
Та росту й гону їх ніщо не спинить . . .
На порубі старім, на обгорілих пнях
Росте зелений ліс . . .
Крилате плем'я України.

М. І. МАНДРИКА

6. III. 1965

НА ТЕМИ ДНЯ

Картопля — „другий хліб"

І ще одно збіговисько! Цим разом скликано з усієї України до Чернігова підганячів над картоплярами, тобто над українськими селянами, що вирощують картоплю, або, як її ще звуть — „другий хліб". Чому саме обрали Чернігів на місце зборища? Бо, мовляв, Чернігівщина — один з найбільших виробників картоплі в Україні.

Офіційно промовляли два „боси": один від партії — В. Комахов, а другий — заступник міністра виробництва та заготівлі сільсько - господарських продуктів — землячок М. Кузьменко.

Обидва совєтські режимники жадали виконати замовлення держави у цій хліборобській весні — так званій сьомій весні семирічки, бо картопля займає друге місце після зерна. Дісталося всім, і підганячам і фахівцям за те, що „на місцях не приділяють належної уваги картоплярству, саджають картоплю по будь-яких попередниках, не дотримуються правил агрономічної техніки, мало вносять добрив, несвоєчасно ведуть поливання та післяполивний обробіток" . . .

Гриміли московські відпоручники, що торік господарства Львівської, Харківської та Сумської областей садили картоплю по 30-40 днів і закінчували аж у червні, коли вже, мовляв, бульба має рости та цвісти.

Не меншого стусана дістали й ті, що виробляють мінеральні добрива, і ті, що провадили зріджене садіння, і ті, що у науково - дослідних інститутах погано вирощують нові ґатунки картоплі.

А за погану заготівлю картоплі дісталося найбільше. Чому господарства Луганської, Полтавської, Харківської, Кіровоградської, Запорізької, Одеської та Дніпропетровської областей послабили державну дисципліну і не виконали плянів заготівлі, залишилися у боргу перед державою, — кидали блискавки Комяков та Кузьменко, і знову й знову вимагали, щоб кожен колгосп виробляв картоплі стільки, скільки її треба для виконання потреб держави, чи то пак Москви. Конкретно наказано, щоб цього року Україна виробила (виробила, а не виростила!) картоплі на три мільйони тонн більше, ніж торік.

Але як не підганяють большевики, як не натискують, не дає все це їм бажаних наслідків у „соцекономіці". Своїми „отарними експериментами" вони убивають в українського селянина любов до землі-годувальниці, знищують чар хліборобської праці.

П. Панасенко

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їм кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

З НАШИХ БУДНІВ

В ПОШАНУ ТАРАСОВІ

У наших людей є така звичка, що коли вже не мають до чого причепитися, чіпляються будь-чого. От недавно в Народному Домі точилась палка дискусія про те, чи воно годиться вшановувати нашого національного Генія танками і балетом?.. Один гарячий патріот, ще й до того маґістер, доказував, що це тяжка зневага для Шевченка, коли в концертову програму на його честь ставиться продукції танцювального ансамблю. Та й ще в перший тиждень Великого Посту!.. Звичайно, всі вже догадуються, що мова йшла про Фестиваль української пісні і танків, яким наша громада відзначить 14-го березня цьогорічні Шевченківські роковини у великій залі Музичної Академії в Брукліні.

Щодо мене, то я не був би такий хусит, як вищезгаданий пан маґістер... Звичайна річ — танці танцям нерівні: якби так пан Сулима показав нам на сцені, з тієї святкової нагоди, джерибок чи яку румбу, то це, безумовно, була б образа нашого Генія, і всієї шановної публіки. Алеж показом ґраціозних, поетичних українських народних танків пануючий в безсмерті Дух Тарасів напевно лише зраділ!

Правда, в Святому Письмі сказано, що хто співає, той хвалить Господа, проте з історії людської культури знаємо, що перед піснею, музикою та поезією був танок, і саме танком людина вперше звеличувала небесні сили. Пригадайте собі лише „Плач Ярославни" Оленки Заклинської чи „Ікону" Роми Прийми-Богачевської... Це вже не танок, а хорал, священнодійство! Або хто собі пригадує таку чисту, мов сльоза, настроєву сценку Павла Вірського п.з. „Подоляночка"... То ж уже не балет і не хореографія, а найніжніша поезія, лірика!

Можна бути певним, що мистець такої високої кляси, як Вадим Сулима, теж не зробить кривди Батькові-Тарасові, а за той тяжкий „гріх", що він показує народні танки в першу неділю Посту, парох Брукліну, о. декан Володимир Андрушків, певно дасть йому розгрішення!

Нам здається, що було б краще, якби деякі побожні душі менше торочили про чужі гріхи, а частіше призадумувались над своїми власними. Якби великодню пору і час реколекцій використали для основної екзамінації власної совісти... Якби так дехто з нас добре поколупався на дні своєї душі, то може жахнувся б від того, скільки там усякої нечисти — заздрости, ненависти, нетерпимости до своїх людей, яких ми часто очорнюємо, мішаємо з болотом, відсуджуємо від чести і віри тільки за те, що вони мають відмінний від нашого погляд на ту чи іншу справу...

Ох, як зрадів би пануючий у безсмерті Дух Тарасів, якби ми, духове його насліддя, позбулися хоч половини цих пороків, принаймні на час того святого Посту.

Ікср.

Вступайте в члени УНСоюзу!

С. Риндик

ВЕСЕЛИЙ КУТ

(Оповідання Н. М.)

(3)

Баба не любила говорити з „великими розумахами", як вона називала не раз старших людей. Любила розмовляти з дітьми. Вони ніколи не сперечалися з нею, пильно слухали і захоплювалися. Особливо бабиними казками. Після кожної казки бабині внуки-правнуки і я сміялися від щастя, а дівчатка навіть, бувало, цілували бабусю. Було дуже приємно, що все скінчилося добре, що всі перешкоди переборено, і добрі люди таки доскочили того, чого хотіли, а їх вороги ганебно програли чи навіть загинули. У кожній казці було дуже ясно видко, котра душа добра, а котра лиха, кожна казка була торжеством правди і кожна була доказом, що правда завсіди перемагає кривду.

Бувало часом, що котрась із дівчаток принесе маленьке дитинча. Такі приноси подобалися бабі навіть більше, ніж мої пиріжки. Вона негайно перебирала малятко собі на руки, тулила до себе, колисала й люляла і дитячими словами примовляла до нього. А часом, перебираючи маленькі пальчики, старечим голосом приспівувала:

Кра, кра ворона
Дітям каші варила,
На порозі студила.
„Ідіть, діти, по тріски,
„Дам вам каші по трішки
Тому дала, цьому дала,
А тому головку скрутила,
Фуррр і полетіла!

Тут баба скидала догори руками, а маля починало сильно сміятися, аж захлистуватися. І скоро під навалою сильних вражінь міцно засипало.

І тоді починалася звичайна й головна точка бабиної програми — казки. Їх баба оповідала якось по-своєму; кожну казку переплітала пригодами з інших казок, байдуже, чи вони пасували, чи ні. Хтось би подумав, що може не хотіла втомлювати нашої уваги одноманітним викладом не раз уже чутого, бо знала, як діти в своїх забавах безнастанно перескакують від одної гри до другої. Але, здається, правдивою причиною бабиного способу оповідання була слаба пам'ять. Баба часто забувалася. Бувало, чогось піде чи до скрині, чи куди, а там стане, не знаючи, що далі робити.

— Не знаєте, дітоньки, чого я сюди прийшла? — питалася нас.

Кожне з нас старалося вгадати, але здебільшого з того нічого не виходило, і баба верталася з нічим назад. Без пам'яті тяжко координувати свої думки і держатися певної системи. І через те, мабуть, кожна бабина казка перетворювалась у дивну мозаїку пригод і приключок і нагадувала альбом поштових карток, одержаних від різних людей, із різних сторін і країв та з різними малюнками.

Найбільше подобалася нам казка про королевича. Вона була багата на несамовиті пригоди, і кожного разу баба починала її з якогось іншого кінця. Одного дня ми відразу, з перших слів опинилися у темнім лісі:

— Іде королевич тим лісом, іде та й іде, а йому ні кінця, ні краю. Аж за кілька днів доїхав до високої гори. А на тій горі — палац мальований, двірець мурований. Як це королевич побачив, то дуже втішився. Нарешті, каже, я доп'яв свого. Отут живе та, що з мого ребра створена. Під'їхав до брами. Стук, грюк! Раз, два, аж за третім разом чує голос:

— „А хто там?"
— „Королевич!"
— „А чого йому треба?"
— „Хоче знати, хто в цьому палаці сидить".
— „Чарівник".
— „А чи є в нього дочка?"
— „Є!"
— „Дуже гарна?"
— Краща від самого сонця!"
— „Оце моє ребро! Ведіть мене туди!"

Його й повели.

А чарівник каже: „Як хочеш мою дочку, то маєш мені одно діло зробити. Тут, за цією горою є в мене ліс, ніколи не сходжений і ніким не рубаний. Як за одну ніч вирубаєш його, викорчуєш усі пеньки, збреш і засієш пшеницею, і як пшениця до схід-сонця зійде й виросте, то аж тоді віддам за тебе свою дочку.

Як це королевич почув, то гірко заплакав. Іде від чарівника і плаче, іде і тяжко ридає.

— „Чого ти, мій любий, плачеш?" — питає його чарівникова дочка.

— „Та як мені не плакати, як не ридати, коли твій батенько загадав мені за одну ніч зрубати й викорчувати ліс, а до того зробити ще стільки всякої роботи, що за ціле життя не зробиш".

Та й оповів їй про все, а вона вислухала та й каже:

— „Не плач, голубе мій сизий, не ридай. Лягай спати, бо ти в дорозі змучився, а вранці все буде готове".

Королевич послухався і ліг спати. А як настала ніч, чарівниківна вийшла надвір і свиснула, бо вона була несамовита й мала велику силу над тими, що рвуть греблі. Свиснула раз, свиснула два, а як свиснула три, то злетілося їх стільки, що не було де голці впасти.

— „Слухайте!" — сказала до них: — щоб мені до ранку був отой ліс вирубаний, щоб він був викорчуваний, щоб був ізораний, щоб на ньому була засіяна пшениця, і щоб вона виросла і поспіла та й була до ранку зжата, змолочена, змелена і на булки-паляниці спечена".

Сказала, а сама пішла спати. От ті нічвидники й кинулись, мов опарені, до роботи. Той рубає, той корчує, той оре, а той уже сіє... Ще сонечко не зійшло, а паляниці вже були готові! І негайно ті пекарі поцезали, бо боялися світу ясного.

Устав королевич, а вона й дає йому свіженьку паляницю.

— „Іди, — каже, — до батька, занеси йому цю булку і скажи що це з тієї пшениці, де вчора ріс темний бір".

Королевич дуже втішився, вхопився за ту булку, відламав кусничок ріжка і в рот. А решту поніс до чарівника. Булка була дуже смачна, отака, як ці пиріжки.

І при цих словах баба й собі відлупила шматочок пиріжка й узяла в рот. Там довго перекидала його з кутка в куток, а коли з'їла, обтерла кінчиком тоненького пальця губи і сказала:

— А тепер підемо далі і подивимось, що ж та клята мачуха, та баба робить. А вона, як та смола, пристала до бідного старого й стала канудити його, стала намовляти, щоб таки нарешті занапастив свою дочку. „Відведи її, — каже, — в темний бір, нехай там пропадом пропаде, бо ні до чого не судна: лінива, дрімлива й сонлива". Дід довго відмагався, але стонапасна мачуха так напосілася на свою пасербицю, так хотіла позбутися її, що не давала дідові дихнути. І нарешті так присутяжила старого, що взяв дочку і повів у темний ліс...

— А що сталося з королевичем? — запитався якийсь нетерпеливець.

— Шшша-а! — почулося з усіх боків, і запитайло зітхнувся. Дітям було цікаво, що далі буде, незалежно від того, що саме буде і з ким воно буде. І баба не звернула уваги на запитання.

— І завів дід свою дочку в саму середину лісової пущі. А там побачили вони пасіку, а коло пасіки землянку, а як зайшли туди, то застали там якогось діда з довгою білою бородою. „От і добре, донечко, — сказав той пасічник, — будеш у мене за господеньку. Он там під припічком у царнику є трохи гречаного борошна, а онде на стіні висить решето. Напруди й навари нам гаврильців, а ми тим часом подивимось, що там на пасіці діється". Та й вийшли обидва. А вона кинулась шпарко до роботи — туди, сюди і наварила гаврильців. Наварила вона тих гаврильців і вийшла гукнути, щоб ішли їсти. Гукає вона, гукає, — ніхто не йде.

УКРАЇНСЬКІ ДНІ В РИМІ

ПРОСЛАВЛЕННЯ УКРАЇНИ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

тифікальну Службу Божу в базилиці св. Петра в четвер 25-го лютого. Це була, можна б сказати, урочистість урочистостей інсталяції нових кардиналів. Між усіми новими кардиналами кардинал Йосиф Сліпий звертав, без сумніву, найбільшу увагу також своїм виглядом, своєю поставою, навіть своєю білою камілавкою на голові. Базиліка св. Петра, в якій стоять ще всі влаштування для нарад Вселенського Собору, була майже по береги заповнена вірними і найбільш міжнародною публікою. Можна було побачити тут всі раси і почути всі мови. Були, очевидно, й українці.

На одному з передових бальконів можна було побачити о. протоігумена Миколу Когута з Ню Йорку, на іншому о. Василя Осташа з Обурну, Н. Й., та о. д-ра Богдана Волошина з Вдервліту, Н. Й.

Наші Владики були на почесних місцях або асистували в церемоніях.

Тільки частина приявних у базиліці могли бачити церемоніял, але всі могли його слухати, бо і відправи, і прочитування декретів були передавані та скріплювані голосниками. Навряд чи був тоді в базиліці який українець, який не здригнувся б із несподіванки та зворушення, коли під час понтифікальної Служби Божої нагло у цьому заповненому людьми найбільшому храмі світу пролунало через усі голосники наше: „Ко Коринтіяном посланіє святого апостола Павла чтеніє!" Це монсіньйор о. д-р Марусин читав Апостола.

Завершенням прославлення України в цих днях була авдієнція української делеґації в Папи Павла VI і зокрема промова Папи. З описом тієї авдієнції та із змістом промов Папи і кардинала Сліпого читачі „Свободи" вже мали нагоду познайомитись і до них ми ще повернемось.

До теми цієї статті хотілося б ще додати: ми здаємо собі справу, що найменування українця на кардинала та прославлення України під час інсталяційних урочистостей не визволило і не збудувало України, ані не перерішило її долі. Однак це можна вважати за великий і поважний крок уперед в цьому напрямку, це було, без сумніву, історичною подією, значення якої можна буде оцінити тільки з перспективи часу.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Подається до загального відома, що внаслідок перегозорів поміж частиною бувших повстанців УПА та частиною організацій, які брали участь в різних українських повстанських формаціях, створено в Ню Йорку 3 березня „Союз Ветеранів Українського Резистансу" (СВУР). В цьому ж дні ініціятивна група оформила тимчасову Головну Команду СВУР в такому складі: Головний командант: отаман Тарас Бульба-Боровець, заступник гол. ком. І. Поліщук, секретар — А. Шекерик, госп. фін. реф. — А. Носанюк, реф. інформації — О. Ничка і реф. вишкільний — полк. П. Смородський.

Збройна боротьба українського народу за відновлення своєї самостійної держави в роках першої світової війни є сьогодні досить докладно задокументована в підручниках історії, в численних спогадах, як і в різного роду журналах.

Роки опору між обома світовими війнами, і гарячі роки другої світової війни, в якій боровся не тільки український повстанець, але й цілий український нарід, потребують це зібрання і впорядкування документів та всестороннього опрацювання. Про ті роки вже маємо деякі більші чи менші праці, але часто вони грішать неточністю і насвітлюють події з точки погляду однієї організації чи групи людей. Відчувається брак праці, яка мала б документальне значення і вірно насвітлила б час і події так, щоб дальші покоління могли мати правдивий образ: хто, як і за що боровся в критичні роки України.

Відчуваючи потребу такої праці, СВУР рішила зібрати і використати численні документи і світлини, які знаходяться в руках бувших учасників повстанських формацій, або й інших людей.

Всілякі запитання в цій справі і в справі СОЮЗу просимо висилати на адресу:

A. Nychka, P.O. Box 1085, Passaic, N.J. 07055.

Повідомлення КУК

На закінчення ювілейного року в 150-ліття народження Тараса Шевченка, Комітет Українців Канади, Централя у Вінніпеку, випускає шевченківську марку із пам'ятником Тараса Шевченка на тлі Манітобського Парляменту.

Марка розміром 1x1 і пів цаля, кольорова, зубкована.

Безпосередньо під маркою напис „Тарас Шевченко 1814-1964." Вінніпеґ, Манітоба. Напис латинкою. Ціна бльоку 20 шт. 2 дол.

Крім цього, маємо ще маленький запас коверт і карток із шевченківським гаслом „Святкування 150-ліття Т. Шевченка — 5-7 вересня 1964 р." в англійській мові.

В складі маємо також шевченківські коверти з відбиткою пропам'ятної медалі та з портретом Шевченка в молодому віці в ціні по 10 центів.

Писати до канцелярії КУК, додаючи належність, на таку адресу:

Ukrainian Canadian Committee Headquarters, 456 Main Street, Winnipeg 2, Man.

Степан Куропась

ШИКАГОВСЬКА ХРОНІКА

Жіночий квартет — зліва направо: Леся Куропась, Мирослава Нагорняк, Тетяна Назаревич, Мирослава Салдан.

Річні Збори Союзового Дому на Середньому Півдні відбулися 7 лютого. По звітах і дискусії вибрано новий уряд, який очолив Д. Ґут — голова та Іван Насюк — секретар. Минулого року перший раз не було великих видатків, бо не було ремонту ні купівлі інвентаря. Тому був прибуток. В домі приміщені союзові відділи 35, 220 і 259 і при добрій волі такий гарний льокаль і мешкання нагорі належно можуть покрити всі видатки і дати надвишку. Треба доброго керівника, і на нього вибрано Михайла Редоша. — Касиром дому є далі гол. контр. Петро Пуцило, а головою Контрольної Комісії є секр. 220-го відділу — Мелінишин. З дискусії вийшло, що відділи в тому районі мають великі можливості росту, але праця піде поволі. Іван Івасюк заявив, що батьки не пускали в слушний час своїх дітей до урядів, тому багато їх відійшло, бо не було молодих, щоб вдержати у відділі молодих, що хотіли самоуправи і товариського життя. Батьки віддали відділи в руки дітей запізно, коли їх ровесники вже побрали асекураційні грамоти деінде.

На дему Українського Цвинтаря на Союзівці пишуть до мене громадяни листи. Всі кажуть, що це дуже добра ідея; є такі, які готові вже тепер закупити собі на свої гроби парцелі. Я всім не можу відповісти і зрештою не маю що відповісти. Є це мій проєкт, який я предложу Головному Урядові в травні.

Союзові окружні збори в трьох районах нашого міста відбулися 17, 18 і 19 лютого в присутності головного предсідника, який прибув до Шикаґа на збори екзекутиви Братського Конґресу. В клюбі Коновальця, в домівці 423-го відділу представники 15-ох відділів з Півночі розвели по слові предсідника широку дискусію про союзові і народні справи. Справи календаря, молоді, медалі о. Грушки, квоти на 1965 рік, морґеджів, радіопередач, — були порушені. „Свободу" теж зачіплено, мовляв вона забагато „кадить", непотрібно входить в політику і спірні справи календаря чи патріярхату, — замість більше інтересуватися Союзом, дитячою лектурою і справою молоді. З народних справ порушено справу контактів і патріярхату. Предсідник Йосиф Лисогір і підписаний пояснили, що „Свобода" не може бути безхребетною в народних і релігійних справах, бо вона має не лише інформувати читачів, але й займати становище до різних справ. „Свобода" є вільною трибуною і вона містить голоси „за" і „проти" в різних справах і не може нікому диктувати, що і як робити. Резолюцій УККА в справі „контактів" треба придержуватися, — говорив предсідник, і додав, що їх треба боронити, і то не способом холодної, але гарячої війни з комуністами. Звичайно й інші промовці мали свої думки, але не було нікого, що проповідував би офіційні зустрічі з представниками окупантської влади України. Інша річ приватні зустрічі з науковцями, мистцями і фахівцями, яких ми шануємо по смерті некрологами!

На зборах в дільниці Бориссойд в залі православної громади було 35 людей з 7-ох відділів Півдня. На дискусію зложилися ті самі справи з додатком язви переступних листків і зорганізування нового комбатантського відділу. Голова комбатантів з ОбВУА Богдан Заплітний, твердили присутні, заявив, що йому невідомо і ніхто до нього не звертався в цій справі. Новий 157-ий відділ зорганізував Михайло Харів предс. 220-го відділу.

Управа „Трайдент" — зліва направо: Мелінишин, Пуцило, Ґрод.

20-го лютого головний предсідник був гостем Рибальсько-Ловецького Клюбу в Союзовому Домі на 51-ій вул. Союзові стрільці під проводом орган. Миколи Ткачука приготовили бенкет. Подавали там оленячу і ведмежу печеню з нещасних жертв пострілу доброго гуцульського мисливця Ткака, який щороку полює на грубого звіра в районі Гейворт, Висконзін. Збори були успішні, численні, веселі і поважні залежно від справ, які порушувано. Всі головні урядовці нашого району контролери Пуцило і Іванчук, всі три радні Шпікула, пані Олек і М. Куропась були присутні на зборах. Лише в п'ятницю і суботу не було радного Мирона Куропася, який гостив на своєму хуторі секр. 251-го відділу з Клівленду Тараса Шмаґалу. Оба місцеві організатори Микола Ткачук і Михайло Ольшанський як теж обласний орг. В. Гірняк були на всіх зборах. Останній промовляв на тему передконвенційної ккампанії та приділював квоти на 1965 р. Зборами проводив голова Окружного Комітету Микола Олек.

Об'єднання Бувших Вояків влаштувало Товариську Зустріч 20 лютого в залі собору св. Володимира. Була там музична програма і декорування Воєнним Хрестом сот. В. Тимцюрака та д-ра В. Ружицького. Була спільна вечеря. Я не був, бо був на союзовій імпрезі. Не міг не бути на стрілецькій імпрезі, — організації, якої я є членом. Тому пізно, по 10-ій год. прийшов я тоді, коли багато людей виходило. Зате теж багато з ловецької вечері прийшло зі мною, між ними голова О. К. Микола Олек його дружина гол. радна Олек і орг. Трачук. Музика союзового 139-го відділу при звуках оркестри проф. Поповича була на висоті. Грали переважно старокраєві танки, бо до „твіста" не було молоді. Забавилися ветерани до півночі, і питалися взаємно, „Коли зійдемося знову?"

Організатором імпрези був уряд ОбВУА на чолі з головою Б. Заплітним і секр. К. Крайником.

Українська Видавнича Спілка в Шикаґо відбула Річні Збори 21 лютого в домівці ОДВУ. На збори прибули д-р Б. Гнатюк, — голова ЦУ ОДВУ з Філядельфії і д-р П. Стерчо, — пресовий референт. Спілка вже має два доми (з морґеджами), просперує, сплачує біжучі довги в Самопомочі і гіпотеки в УНСоюзі. Майно Спілки виносить 77.000 дол. і є власністю на 51% ЦУ ОДВУ а решту мають уділовці — члени ОДВУ. Спілка досі не платила дивіденди, тому цього року з огляду на надвишку законної резерви деклярувано спеціяльну дивіденду $10 від $100 уділу. Дивіденда має бути виплачена чеками на протязі 90 днів від дня Зборів. Перевибрано управу спілки зі мною як її президентом. Трьома новими директорами є д-р Петро Стерчо, В. Дорошенко і О. Яшко на місце інж. Вариводи, д-р Лисейка і В. Юринця.

Клюб Львовян в нашому місті набирає сили, відваги і поваги. Були у нас клюби односельчан, але клюбу міщан ще не було. В Америці львовяни активні. Які в дійсності львовяни? Більшість із них там працювали, одружилися або жили на передмістю, як от д-р Хрептовський у Щирцю. Казав мені він, що дорога до Львова веде через Щирець. Але є й оригінальні львовяни, от як брати Яценки, що є в проводі клюбу, спроваджують хори, „Веселий Львів" і дають добрі балі, що здобули славу і права громадянства.

На вечерницях клюбу 27 лютого була приємна атмосфера, всі себе знали, і були випродані всі столики, „бара" дописала. Співав новотвір нашої громади — квартет в особах пань Назаревич, Салдан, Куропась і панни Миросі Нагорняк. Нема кращої оркестри як Чижика, коли вона вечеряла, грала оркестра лікарів (забездурно). Д-р Касараба вишколив квартет, він був теж при акомпаніяменті. Чотири гарні фізично і духово українські зозулі пописалися — бо оплескам не було кінця. Мґр. Юрій Голубович і д-р Богдан Целевич, як аранжери, про все дбали.

Щадничо-Позичкова Каса Трайдент перейшла з днем 15 лютого реорганізацію. Президентом став теперішній її „стронґмен" — Петро Пуцило. Віце-президентом і секретарем в одній особі є тепер Данило Ґрод довголітній предсідник 415 відділу УНСоюзу. Я зорганізував цей відділ і хлопця Данила, бо 25 літ тому УНСоюз організував т. зв. молодечі відділи при помочі спортової акції, яку по вашинґтонській конвенції в 1937 р. очолив містопредс. Григорій Герман. Віце-президентом став теж Іван Мелінишин, фін. секр. 220-го відділу УНС, який очолює департамент ощадностей. А директорами є всі союзівці, між якими й я. Отже інституція не лише українська, але й союзова!

Концерт колядок та щедрівок в Нюарку

Завершенням цьогорічних різдвяних святкувань в українській-католицькій парафії в Нюарку, був Концерт колядок та щедрівок в публічній школі Мт. Вернон, 24 січня в год. 4-ій по полудні.

Концерт відбувся старанням церковних хорів, мішаного та чоловічого, і шкільного дитячого.

В програмі були коляди Ст. Людкевича, К. Стеценка, В. Барвінського, Д. Бортнянського, О. Нижанковського, Т. Купчинського, М. Леонтовича, В. Безкоровайного. З чужих, А. Адама: „О, голі найт" (англійською мовою).

На закінчення концерту виконано силами дитячого хору з участю чоловічого П. Ніщинського „Вечерниці".

На всіх приявних на концерті, що виповнили вщерть простору залю школи, цілість програми зробила велике враження.

Майже дві години тривала програма, але видалася вона такою короткою, що душа домагалася продовження.

Хор має багато молоді і є інструментом в руках свого дириґента, який видобуває найніжніші нюанси, щоб надати творові музичного чару.

З солістів згадую п-ні З. Воробець та З. Бундзяк Лавришко, що своїми приємними голосами чарували нас в колядах. Панове: О. Стецура незрівнаний в „Не плач Рахиле", та С. Ворох в „Днесь поюще".

Приємно вражає приявність наших професіоналістів в хорі. Це, ознака зрозуміння краси нашої музики взагалі а свідомість, що з часом наше громадське життя сконцентрується таки довкруги нашої Церкви.

Участь в хорі бере і Всч. о. Я. Дибка ЧНІ, великий ентузіяст української музики.

Виступ хору попередила рецитація вірша Р. Завадовича: „Наша коляда", що його виконала М. Лебедь, виказуюч при цьому артистичні здібності.

До успіху причинилися у великій мірі дириґент М. Добош, пані Таїса Богданська — постійна акомпаніяторка дитячого хору, та М. Цибик — акомпаніятор церковного хору.

Короною виступів, — був виступ наших діточок.

Дитячий хор виконав з участю чоловічого хору П. Ніщинського „Вечерниці".

Цей милий та родинний вечір при світлі ялинки та співі наших рідних коляд та щедрівок закінчено могутнім „Слава Богу заспіваймо", що його відспівали обидва хори із шкільним, і до співу приєдналися всі присутні. **М. К.**

ЗІ СПОРТУ

ЗДА — МЕХІКО 2 : 2

В першій зустрічі елімінаційних змагань до футбольних першостей світу збірна ЗДА здобула минулої неділі в Лос Анджелесі почесну для себе нерішену 2 : 2 зі сильним суперником, збірною Мехіко. В цій зустрічі перші ворота для ЗДА стрілив українець Володимир Шмотолоха, змагун УСК-у. До 70-ої хвилини, коли мехіканці вирівняли рахунок з карного, збірна ЗДА вела 2 : 1. Крім В. Шмотолохи грав ці змагання теж О. Ілай з „Тризуба", Філядельфія. Відплатні змагання ЗДА — Мехіко були в п'ятницю у Мехіко Ситі. Після них репрезентанти ЗДА гратимуть ще двоє змагань з третьою дружиною своєї групи, збірною Гондурасу, яка вже відбула обидві зустрічі в Мехіко і їх обидві програла.

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

У БРИТАНІЇ УРЯД ЗГОЛОСИВ ЗАКОНОПРОЄКТ проти об'єднування щоденних або тижневих газет, які разом мають наклад понад три мільйони примірників. В майбутньому об'єднування таких видавництв можна буде переводити тільки за дозволом від Торговельної Ради. Уряд бороняться проти монополізування преси в руках нечисленних пресових концернів, які вбивають малих видавців.

В СОВЄТАХ „РЕГАБІЛІТУВАЛИ" КОЛИШНЬОГО ЧЕКІСТА. Семьона Урицького, який був шефом військової розвідки від 1935 до 1937 року і згодом впав жертвою „чисток", що їх переводив Сталін, опанований манією, що він окружений змовниками. „Красная Звезда" принесла похвальну для Урицького статтю в 70-річчя його народин. Урицький збирав в СССР фонди для еспанських комуністів і брав активну участь по їх стороні в еспанській громадянській війні.

АВСТРІЙСЬКИМ ПРЕЗИДЕНТОМ СТАНЕ, мабуть, кол. канцлер Альфонс Горбах, кандидат найповажнішої Християнсько-суспільної партії. Його суперником у виборах, що відбудуться 23 травня ц. р., буде соціяліст Франц Йонас, посадник Відня. Останній президент, Адольф Шерф, помер нагло 28 лютого.

КОРОЛЕВА ЄЛИСАВЕТА II СТРІНЕТЬСЯ З КНЯЖНОЮ ВІНДЗОР у шпиталі, при постелі недужого князя Віндзора. Відколи Едвард VIII, нинішній князь Віндзор, зрікся престолу в грудні 1936, щоб одружитись з розведеницею панею Сімпсон, цієї останньої не приймали на королівському дворі. Однаково мати князя, покійна королева Марія, як його братова, королева-мати Єлисавета відмовилися будь-коли прийняти дружину князя Віндзора. Він має тепер 70 років і перейшов у цьому тижні важку операцію лівого ока. Коли він абдикував — королева Єлисавета II мала 10 років. Князь Віндзор з дружиною живуть постійно поза Англією, частинно у Франції, частинно в Америці.

ІНДІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЛЯЛЬ БАГАДУР ШАСТРІ полетить 23 травня до Москви, після тижневого побуту там вернеться до Ню Делі і 2 червня відлетить знову до ЗДА. Гадають, що в Москві й Вашинґтоні він говоритиме головно про дві міжнародні справи, в яких ЗДА і СССР займають протилежні становища: В'єтнаму і совєтських довгів до каси ОН. Індія хоче грати ролю посередника, щоб збільшити свій трохи надшарпаний міжнародний престиж.

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшов від нас дня 3-го лютого 1965 р. у Вічність наш Найдорожчий Муж, Батько, Брат і Шваґер

бл. п. Павло Заболоцький

У безмежному горю, що його заподіяла нам ця незаступима втрата, Приятелі, Знайомі та Рідня виявили нам багато співчуття, а нашому незабутньому Покійному справжню любов і пошану.

Не маючи змоги подякувати за все кожному з осібна, робимо це тим шляхом.

Вперше чергу складаємо сердечну подяку Родині п. Цибика за їх щиру поміч і о. Я. Дибці за негайне прибуття й уділення Покійному останніх Пресвятих Тайн.

Щиро дякуємо отцям Редемптористам: о. В. Красвському, о. пароховi Д. Лаптуті, о. Я. Дибці і о. І. Стухлякови за відслуження Панахид і похоронних відправ. Зокрема щиро дякуємо о. В. Красвському і о. пароховi Лаптуті за зворушливі прощальні слова.

Щиро дякуємо всім хористам, які під дир. п. Добоша звеличали своїм співом похоронні відправи.

Сердечно дякуємо за нові дружнього тепла для Покійного, прощальні промови, що їх виголосили: д-р О. Утриско, мґр І. Оверко, проф. М. Цяпка і п. Лодинський.

Щиро дякуємо молодечій організації Пласт і Відділові ОбВУА за звеличання пам'яти Покійного, своєю участю під час Панахиди.

Нашу щиру подяку складаємо всім Приятелям, Знайомим і всій Родині за участь в Панахидах, похоронних відправах і відпровадженні Покійного на місце Вічного Спочинку, як і Тим, що зложили жертви на Заупокійні Служби Божі за Його праведну Душу, та всім, що великою кількістю квітів вшанували пам'ять Покійного і Тим, що передали нам усні, писемні і телефонічні вислови співчуття.

Сердечно дякуємо Управі Пласт-Прияту і Управі Відділу ОбВУА в Нюарку і Тим всім, що замість квітів на свіжу могилу зложили жертви на добрі цілі.

Похоронному заведенню Литвин — Литвин дякуємо за зразкове переведення похорону.

ІРЕНА — дружина з Родиною

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. ВАСИЛЯ СЕМЕНОВИЧА
який помер в Когове, Н. Й.,
$10.00 на Наукове Товариство ім. Шевченка і
$2.00 на Фонд „Веселки"
складають
Михайло і Марія МИКИТІВ, Stuyvesant, N. Y.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. інж. ВАСИЛЯ РИЖЕВСЬКОГО
померлого в Маямі, Флорида 4 березня 1965 р., кол. голову Укр. Техн.Т-ва у Львові, активного гром. діяча в Україні і ЗДА, складають на Наукове Товариство ім. Шевченка в Ню Йорку —

Д-р Володимир Рижевський — $25.00; Мґр Роман Рижевський — $25.00; Мґр Володимир Ничай — $10.00 Сотн. Володимир Тимцюрак — $10.00. Разом $70.00.

ПЕРЕМИШЛЯКИ
В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ ЗЕМЛЯКА
св. п. пок. ПАВЛА ЗАБОЛОЦЬКОГО

На поминках у панства Пітів (шваґри) започатковано збірку, яку призначено на НТШ в Сарселі, Франція, в сумі $60.00 — замість квітів на свіжу могилу пок. Павла Заболоцького.

Дорогий Земляче! Прощаючи Тебе, клонимо голови перед Твоєю могилою та молимося за Твою Душу.

Друзі Перемишльської землі: Н. М. Колцьо (Останюк), В. С. Колці, В. О. Гнатик, Я. Гусар, Ю. О. Кіґічак, Т. Станько, Б. М. Турко, Б. Н. Шараневич, В. Шмішкевич, О. М. Шмішкевич, В. Н. Качмар, Р. Н. Загайкевич, С. Хробак, С. Гук.

Ірвінґтон, 3. 14. 1965

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Невіджалуваного
МУЖА, БАТЬКА, БРАТА і ШВАҐРА
бл. п. Павла Заболоцького
відправиться
СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА
в понеділок, 15 березня 1965 р.
о год. 6:30 рано
в ШКІЛЬНІЙ КАПЛИЦІ в НЮАРКУ, Н. Дж.
РОДИНА

ХРОНІКА УВАН У ЗДА

Наукові конференції Академії

В січні 1965 року відбулися дві наукові конференції, книгознавчої секції ім. В. Дорошенка з такими доповідями:

16 січня: Степан Ріпецький -- „Українське січове стрілецтво, література про нього і спроба її бібліографії". З нагоди доповіді улаштовано виставку видань та ілюстративного матеріялу.

23 січня: М. Шляхтиченко: „Видавництво „Сіяч" при Українському Високому Педагогічному Інституті у Празі". Доповідь ілюстрована виставкою видань видавництва „Сіяч".

Архів сл. п. Володимира Дорошенка поступив до Музею-Архіву УВАН у ЗДА

В січні до Академії доставлено 12 скриньок з архівом покійного Володимира Дорошенка. При попередньому ознайомленні з архівом з нього виділено 269 друкованих видань. Книжки з дарчими автографами або персональними помітками в тексті зберігатимуться в спеціяльній книжковій колекції В. Дорошенка. Самий архів складається з листування, рукописів, нотаток, вирізок з преси і великої кількости бібліографічних карток. Разом з трьома партіями попередніх передач наукового листування, переданими в період після 1949 року, всі матеріяли складатимуть цінний архів дослідника і бібліографа Гоголя, Шевченка, Драгоманова, Франка, Грушевського, а також української преси. Уже складено списки друкованих матеріялів з архіву В. Дорошенка і звірено їх з картотекою УВАН у ЗДА.

Закриття виставки малярських творів О. Кульчицької і С. Зарицької

30 січня закрилась мистецька виставка, що була у великій залі Академії від 12 грудня 64 року. З цієї нагоди відбулась конференція, присвячена мистецькій творчості Олени Кульчицької і Софії Зарицької, що їх малярські твори були виставлені на виставці. Засідання відкрив проф. Д. Горняткевич, голова Мистецької кураторії Академії. Проф. Б. Загайкевич виступив з спогадами про О. Кульчицьку. А. Малюца говорив про творчість обох мисткинь.

Поточна праця Музею-Архіву УВАН у ЗДА

В січні до Музею-Архіву надійшло 293 книжки, 560 періодиків, 509 різних ілюстративних матеріялів (оригінальні рисунки, світлини, друковані репродукції мистецьких творів) і 2046 одиниць різних архівалій (рукописи, відозви, тощо), разом 3408 одиниць.

В січні О. Добровольська та И. Гірняк знову передали до Музею-Архіву частину своєї бібліотеки і театрального архіву — 165 друків, 205 світлин з різних постановок і 4 рукописи перекладів п'єс. Разом ця колекція кладе підвалини театрального відділу Музею-Архіву УВАН у ЗДА, який має оригінальні ескізи постановок і костюмів видатних мистців Е. Козака і Є. Блакитного.

Письменниця і науковець Віра Вовк-Селянська особисто привезла і передала Музеєві свій упорядкований цінний персональний архів літературного, ділового і особистого характеру, доведений до останніх років, всього в кількості 2292 одиниць, в тому числі оригінали обкладинок до її книжок роботи Зої Лісовської, Анни Марії Мурісі, Терези де Олівейра. Ці обкладинки виставлено в Музеї.

Цінну пам'ятку з Праги — металеву емальовану відзнаку абсольвентів Українського Високого Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова передав Музеєві д-р М. Шляхтиченко під час своєї доповіді про видавництво „Сіяч" при цьому Інституті. Також інші жертводавці поповнювали збірки Музею-Архіву своїми матеріялами: Е. Андієвська (1), О. Архімович (32), С. Гординський (3), Л. Грицак (10), І. Деснянський (12), П. Дубрівний (61), Б. Загайкевич (1), С. Кіндзерявий (1), Л. Коваль (1), І. Косач (1), Р. Криштальський (1), М. Лавренко (1), Ф. Луців (1), М. Маланюк (3), Р. Метельський (1), П. Олексієнко (6), В. Омельченко (1), Є. Онацький (2), В. Павловський (1), Т. Пасічник (1), Ю. Перхорович (1), І. Світ (87), В. Трембицький (25), Л. Чернявська (1), А. Філіппов (1), Ю. Шевельов (16).

Складено списки друкованих та ілюстративних матеріялів О. Добровольської, И. Гірняка та В. Вовк-Селянської. Закінчено консервування кліш до роботи Л. Чикаленка — „Мізин". Складено 101 каталожну картку і заінвентаризовано 8 нових експонатів.

Грошові надходження до Академії в січні 1965 року

Одержано $100 від П. Стасюка (Ню Йорк) і $50 від ДОБРУС'у у Рочестері. Надходження по $25: Я. Ковалишин (Джерзі-Сіті), І. Коровицький (Філядельфія), Г. Костюк (Н. П.), І. Назаркевич (Н. И.), д-р Т. Сенковський (Філядельфія), Б. Цимбалистий (Н. Дж.), І. Холоденко (Гартфорд, Конн.). По $20: И. Білочан (Н. Дж.), С. Сем'яник (Н. И.). По $15: одержано через О. Соловей — прибуток з вечора пам'яті М. Драйхмари у Міннеаполісі. Також по $15 одержано від д-ра К. Бризгуна (Торонто) і В. Пасічника (Дітройт). По $10: надіслали: Ю. Архипів (Н. И.), д-р Ю. Бачур (Дітройт), В. Білинський (Гамден, Конн.), Г. Білоус Н. И.), Я. Букачевський (Н. Дж.), І. Гасвський Н. И.), О. Гайдамака (Н. И.), И. Гірняк (Н. И.), В. Дзюбинська (Шикаго), І. Дубровський (Вашингтон), М. Ждан (Клівленд), Я. Зубаль (Дітройт), Г. Колосюк (Миш.), В. Котенко (Шикаго), Г. Лозенко (Ньюарк), Ю. Манастирський (Дітройт), В. Мастер (Сейлем, Вірдж.), М. Менжега (Віск.), М. Миколаєнко (Дітройт), Архиєпископ Михаїл (Торонто), д-р Ю. Мовчан (Огайо), Д. Наливайко (Новий Орлеан), В. Панасенко (Сан-Франсіско), Г. Петриченко (Кінгстон, Па), М. Прокоп Н. И., М. Ромах (Н. Дж.), В. Рудко (Н. И.), В. Сакалюк (Шикаго), Д. Санчук (Каліф.), П. Сахневич (Н. И.), І. Світ (Н. И), И. Федорика (Н. Дж.), М. Францужненко (Н. И.), С. Чалишев (Вейн, Па), І. і В. Чарські (Н. И.), о. М. Явдась (Конн.). Пожертви по 5 дол: д-р А. Базар (Торонто), Ф. Гаркуша (Н.И.), К. Гречнів (Н.И.), М. Зінченко (Форт Вейн, Інд.), Г. Козак (Баффало), П. Леляк (Каліф.), В. Михайлів (Лонг Айленд). Л. Полтава (Н.И.). Я. Чипак (Патерсон), д-р М. Яцух (Н. И.), О. Корнилів (Маямі) надіслав 3 дол. По 2 дол.: В. Приходько (Н.И.), і д-р В. Дмитрів (Баффало). Допомогу на зміну опалення надіслали: А. Трачук (Н.И.) — 15 дол. і С. Чалишів (Па.) — 10 дол.

Замість вінків на могили

Пам'яті Константини Шлемкевич — 10 дол. від И. Гірняка.

Пам'яті д-ра Ярослава Хмілевського — 15 дол. від Б. В. і О. Загайкевичів, О. і Е. Мельничук, Х. і О. Пацлавських.

Пам'яті Кирила Дацька в першу річницю його смерти — 13 дол. від приятелів покійного.

Надходження до спеціяльних фондів

До фонду допомоги науковцям ім. Д. Дорошенка — 5 дол від д-ра К. Бризгуна (Торонто). До фонду видання праці „Леся Українка. Хронологія життя і творчости" — 5 дол. від І. Коровицького (Філядельфія).

Від Управи УВАН у ЗДА і управи Фундації Академії

З глибоким признанням Академія прийняла дарунки прихильників української вільної науки. Щиро всім дякуємо.

Прохаємо надсилати пожертви для сплати боргу за будинок Академії і для підтримки науково-видавничої діяльности, зокрема на спеціяльні фонди: видання праці Ольги Косач-Кривинюк „Леся Українка. Хронологія життя і творчости"; фонди вшанування М. Ветухова і Т. Осьмачки; фонди „Аналів" і історичних збірників; фонд допомоги українським науковцям. Академія користується податковими пільгами. Всі пожертви надсилати на адресу: Ukrainian Academy, 206 West 100 St., New York, N.Y. 10025.

МОРСЬКА ПІХОТА ЗДА В ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ

Вояки морської піхоти ЗДА виходять з десантних човнів на побережжя біля Да Нанг у Південному В'єтнамі. Найпершим завданням висланих до Південного В'єтнаму з'єднань морської піхоти має бути охорона американських летунських баз.

Збори Відділів Українського Народного Союзу

СУБОТА, 13-го БЕРЕЗНЯ 1965 р.

КЛІФТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Українська Січ — 182 Відд. о год. 6-ій веч. в залі Української Правосл. Церкви при 45-47 Говп Аве., Пассайк, Н. Дж. — Управа.

НЕДІЛЯ, 14-го БЕРЕЗНЯ 1965 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Т-ва Любов — 45 Відд. в год. 11:30 до 1:30 в Домі Укр. Амер. Горожан при 847 N. Franklin St. Просимо членів прийти та вирівняти свої вкладки в неділю, 21-го березня ц. р. в той сам час, і в тім самім місці. — М. Сеник, секр.

ЧОРНОМОРСЬКА МАКЕДОНКА
Присв. Саші Шидловській

Я волгар, вітрами вмитий
Бросив якор у Одесі,
Та лежав уже покритий
Слід Шидловської Олесі.
Брали ми в горах зімою
На Кубані Апшеронку,
Я зустрів на полі бою
Чорноморську македонку.
Берлін-Фронау, 5. VI. 1944

ПАСИМОВА ЗІМОВКА
Другові Мих. Аф. Дігтяреві

Не Михайлом Дігтярем
В Хазарані-Сокрутовці,
Ти родився дзвонарем
На Пасимові Зімовці.
Серед Ітильських зірок
В Болхунах тебе христили.
Через Студений Ярок
Бджоли пост тобі постили.
Умивавсь ти волгарем
З Волги синьою водою.
Виріс ти богатирем
у Рай-Балці під Богдою.
Під експресовий свисток
Ти літав громилом чорним.
Був тобі Владивосток,
Мов теля, німим покорним.
Ти не тягсь з біди гужем,
Не розплачувавсь плечами.
Я учив тебе ножем,
Як боротись з стукачами.
На землі чи на воді —
Скрізь брати твої герої,
Твої сестри молоді —
Голубки моєї зброї.
Ти, як дань, чужі добі
Піднесеш свої закони.
Рідна Астрахань тобі
Буде бити у всі дзвони.
Я на тебе обіпрусь.
Від Уралу по Карпати
Будеш ти Хазарську Русь
Дзвоном Ітильським вітати.
Вірш не борошно від блох,
Хазаран не сонна Ічня.
Бий же брате, на сполох,
Бо настало Перше Січня!
1. I. 1965 р. Ілья Фоменко

Mr. FOMENKO
7332 Marie-Victorin
Montreal-Brossard, P. Que.
Canada

(Огол.)